

SPRÁVNÍ PRÁVO – OBECNÁ ČÁST

přednáška č. 5

ORGANIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY II.

ÚZEMNÍ A MÍSTNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA

PrF MU, říjen 2015
© petr průcha

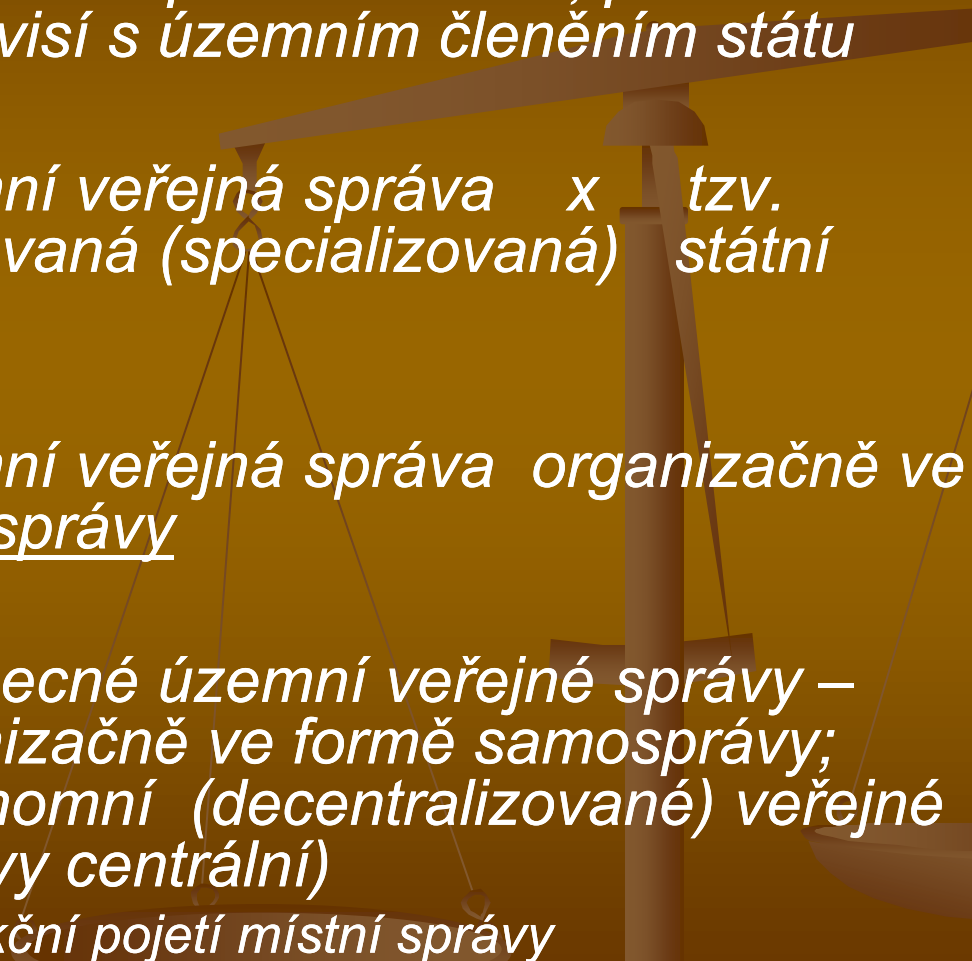
Z předchozí přednášky

■ Organizace veřejné správy

- představuje věcně diferencovanou **soustavu orgánů veřejné správy, vertikálně i horizontálně strukturovanou**
- jejím společným jmenovatelem jsou **základní organizační principy veřejné správy**

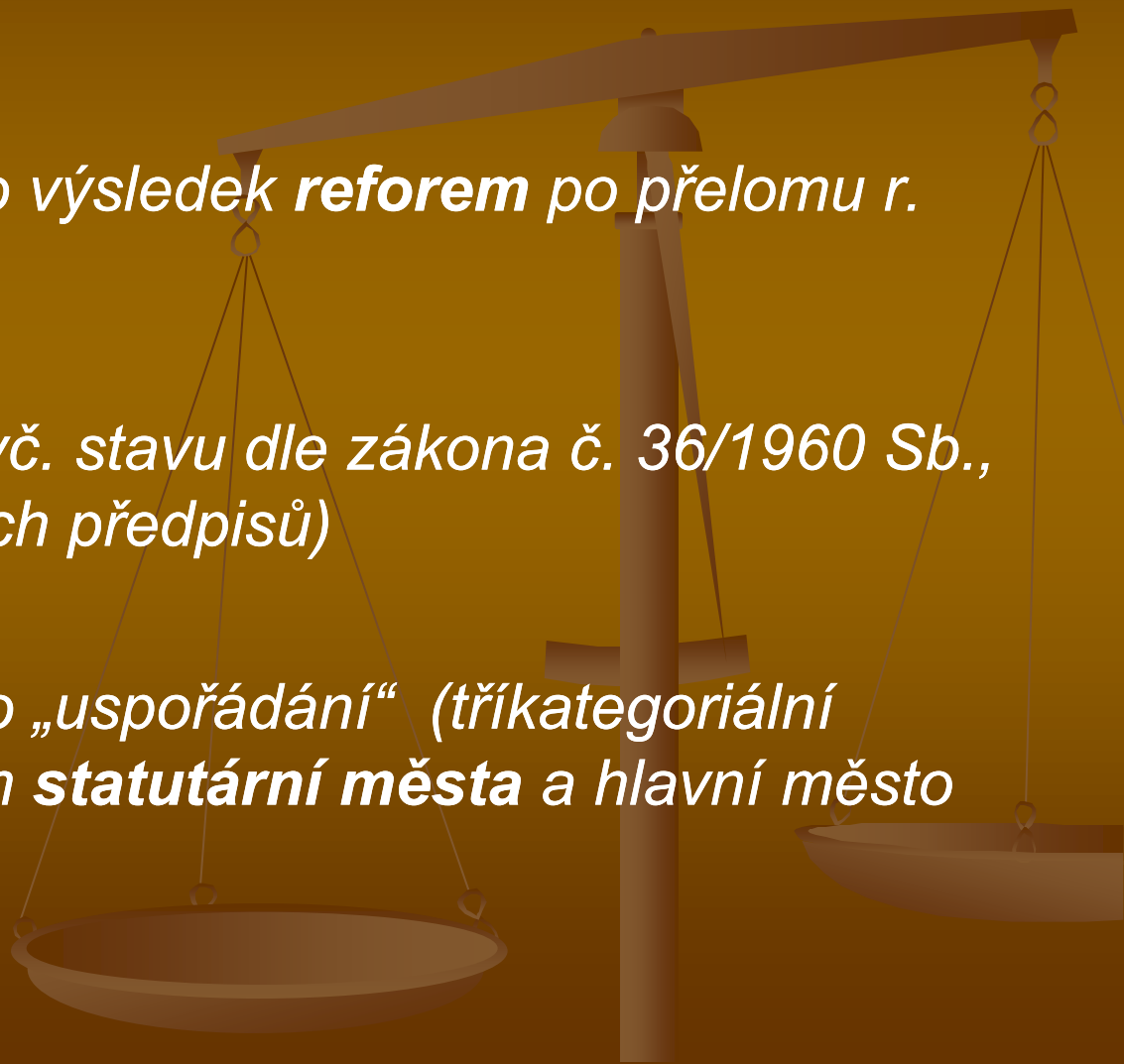

POJEM A PODSTATA ÚZEMNÍ SPRÁVY

- *územní správa – veškerá správa v území, pod úrovní centrální správy; souvisí s územním členěním státu*
  - *tzv. všeobecná územní veřejná správa x tzv. územně dekoncentrovaná (specializovaná) státní správa*
  - *tzv. všeobecná územní veřejná správa organizačně ve formě územní samosprávy*
  - *základem tzv. všeobecné územní veřejné správy – místní správa, organizačně ve formě samosprávy; nejnižší úrovní autonomní (decentralizované) veřejné správy (protipól správy centrální)*
    - *organizační a funkční pojetí místní správy*
-

SOUČASNÝ STAV ÚZEMNÍ A MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY

- *obce, kraje - jako výsledek reformy po přelomu r. 1989/90*
- *územní členění (vč. stavu dle zákona č. 36/1960 Sb., ve znění pozdějších předpisů)*
- *specifika obecního „uspořádání“ (tříkategorie model, specifika **statutární města a hlavní město Praha**)*

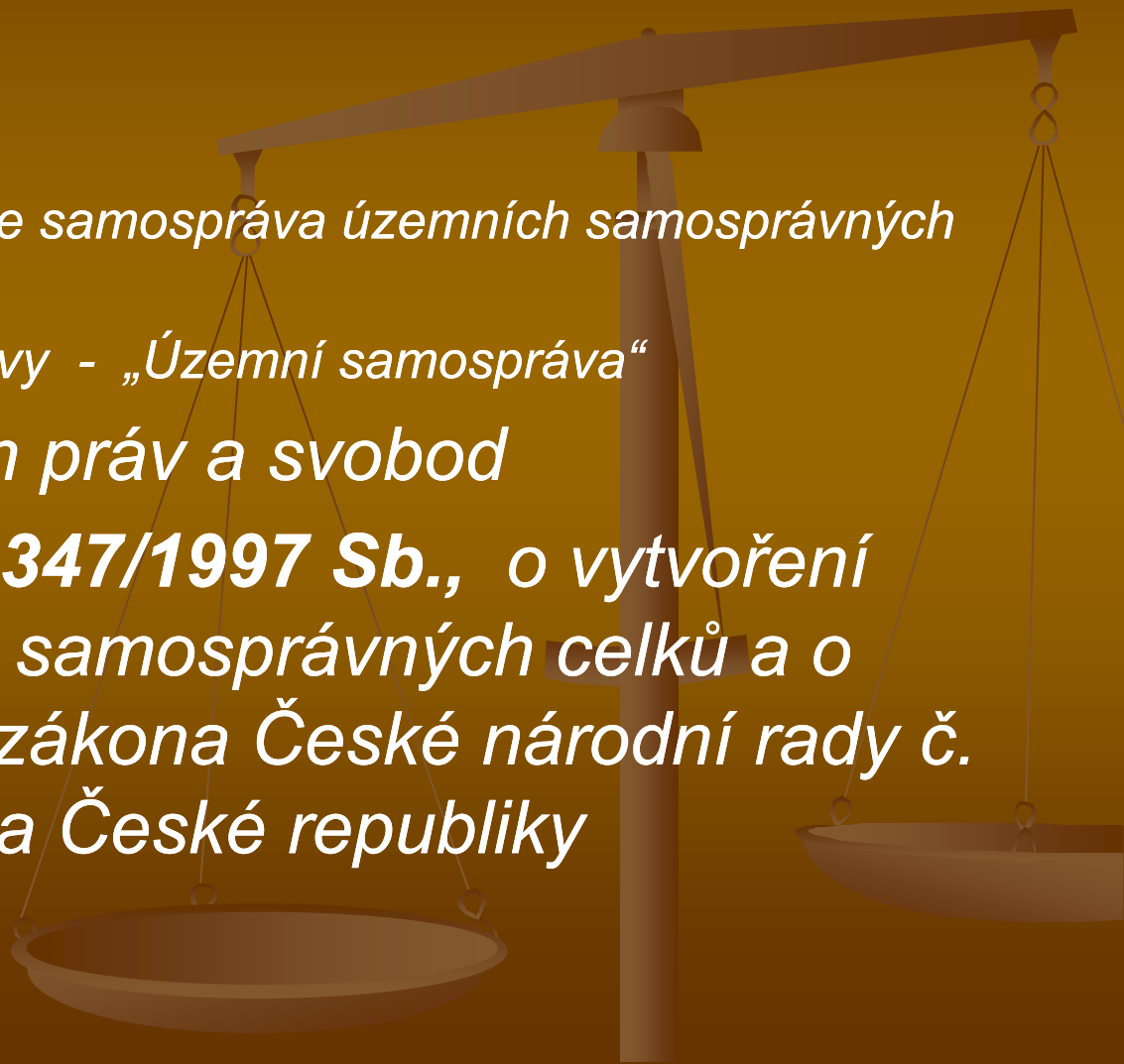
ÚSTAVNĚPRÁVNÍ ZÁKLADY ÚZEMNÍ A MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY

■ **Ústava**

- čl. 8 - „Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.“
- hlava sedmá Ústavy - „Územní samospráva“

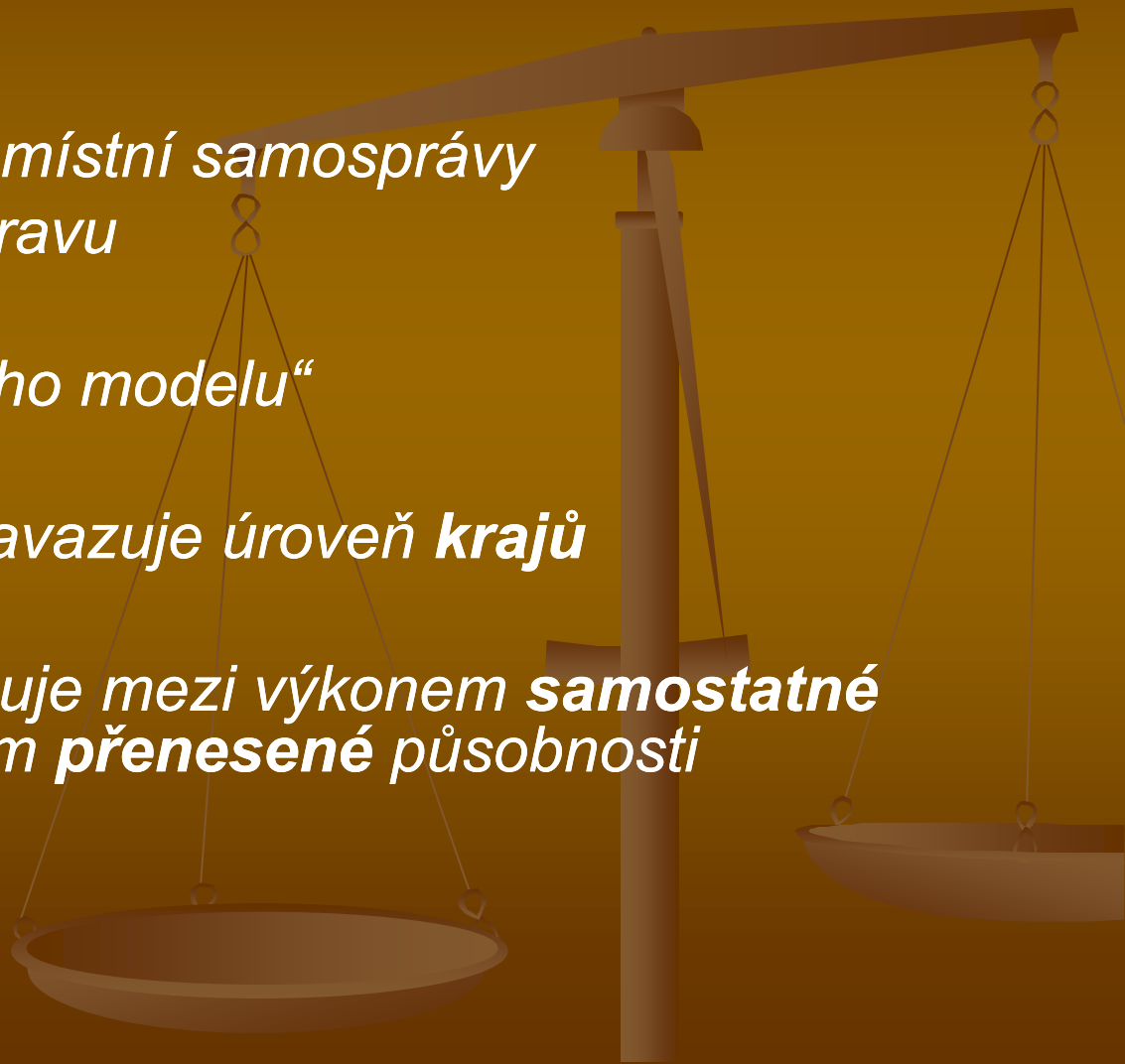
■ **Listina základních práv a svobod**

- **ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky**

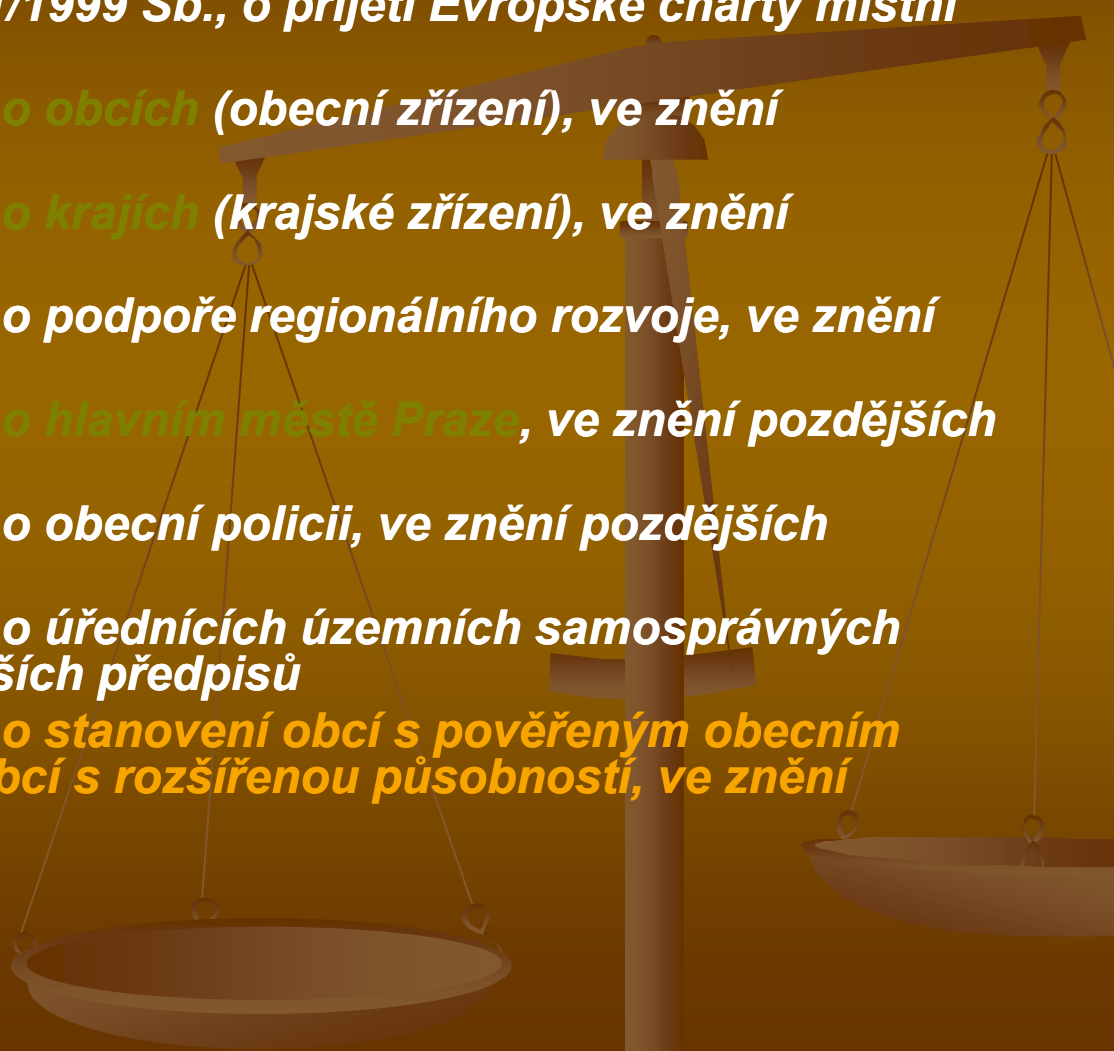
ZÁKONNÁ ÚPRAVA ORGANIZACE A ČINNOSTI ÚZEMNÍ A MÍSTNÍ SAMOSPRÁVY

- *navazuje na*
  - *Evropskou chartu místní samosprávy*
  - *ústavně právní úpravu*
- *je výrazem „smíšeného modelu“*
- *na organizaci **obcí** navazuje úroveň **krajů***
- *v činnosti se diferencuje mezi výkonem **samostatné působnosti** a výkonem **přenesené působnosti***

Nejvýznamnější prameny zákonné úpravy

- **zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu , ve znění pozdějších předpisů**
- **sdělení MZV ČR č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy**
- **zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů**
- **zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů**
- **zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů**
- **zákon č. 131/2002 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů**
- **zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů**
- **zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů**
- **zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů**

PRÁVNÍ POSTAVENÍ OBCÍ

- *obec jako základní územní samosprávný celek s povahou veřejnoprávní korporace*
    - *právní subjektivita*
  - *základ samosprávy obcí*
    - *územní,*
    - *osobní,*
    - *ekonomický,*
    - *organizačně kompetenční*
-

DRUHY OBCÍ

■ *kategorizace obcí*

- *obce (běžné)* (6 251)
- *obce s pověřeným obecním úřadem* (388)
- *obce s rozšířenou působností* (205)

■ *městysy, města*

■ *statutární města*

■ *hlavní město Praha*

(25)

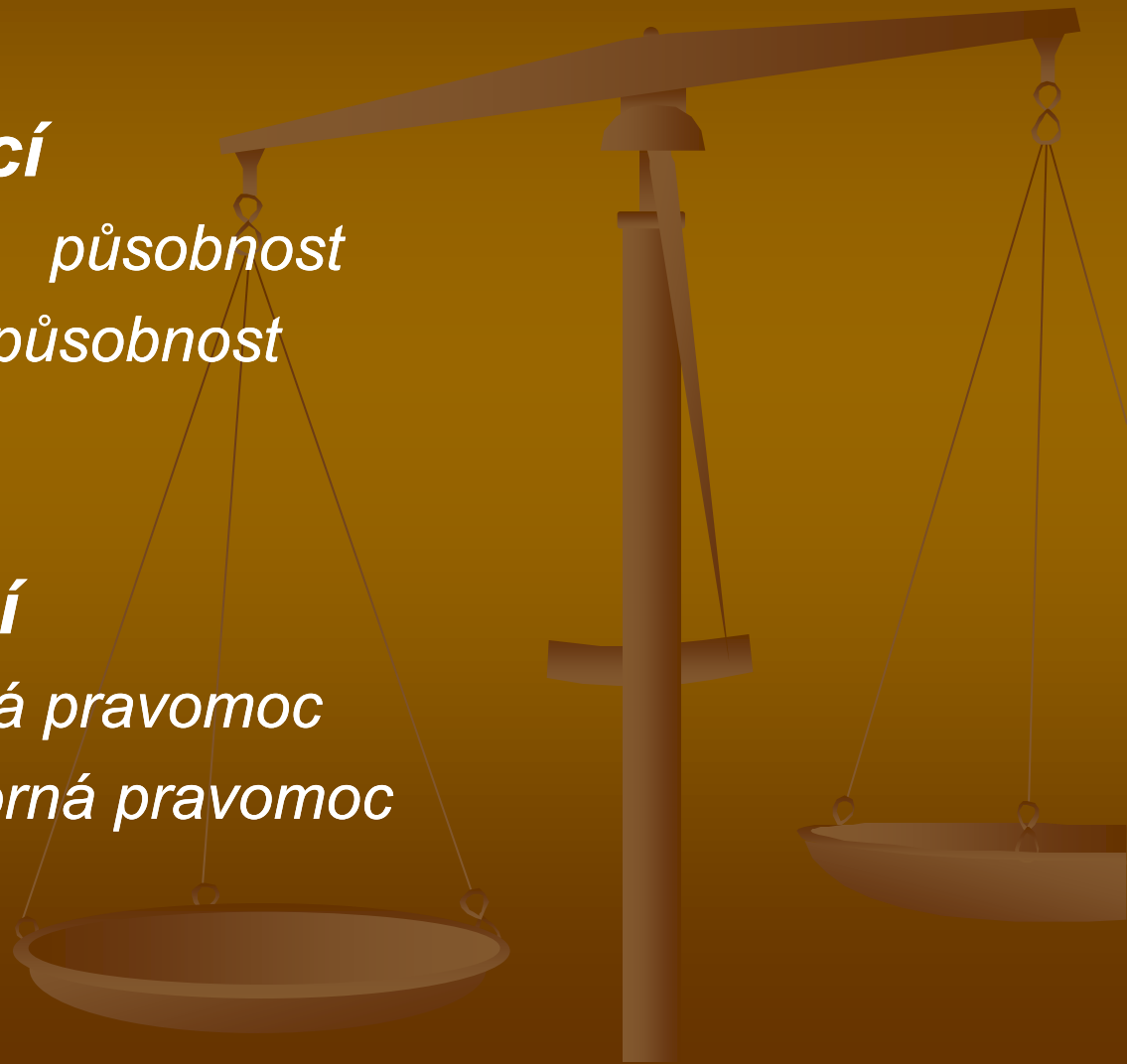
PŮSOBNOST A PRAVOMOC OBCÍ

■ *působnost obcí*

- *samostatná působnost*
- *přenesená působnost*

■ *pravomoc obcí*

- *normotvorná pravomoc*
- *nenormotvorná pravomoc*

ORGÁNY OBCÍ, PŮSOBNOST, PRAVOMOC A VZÁJEMNÉ VZTAHY

- **zastupitelstvo obce**
    - *výbory zastupitelstva*
  - **rada obce**
    - *komise rady*
  - **starosta (primátor)**
  - **obecní úřad (městský úřad, magistrát)**
    - *odbory a oddělení*
  - **zvláštní orgány obce (města)**
-

Statutární města

- *Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.*
- *území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy*
  - *územně členěná statutární města upravují své vnitřní poměry ve věcech správy města statutem, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky statutárního města*

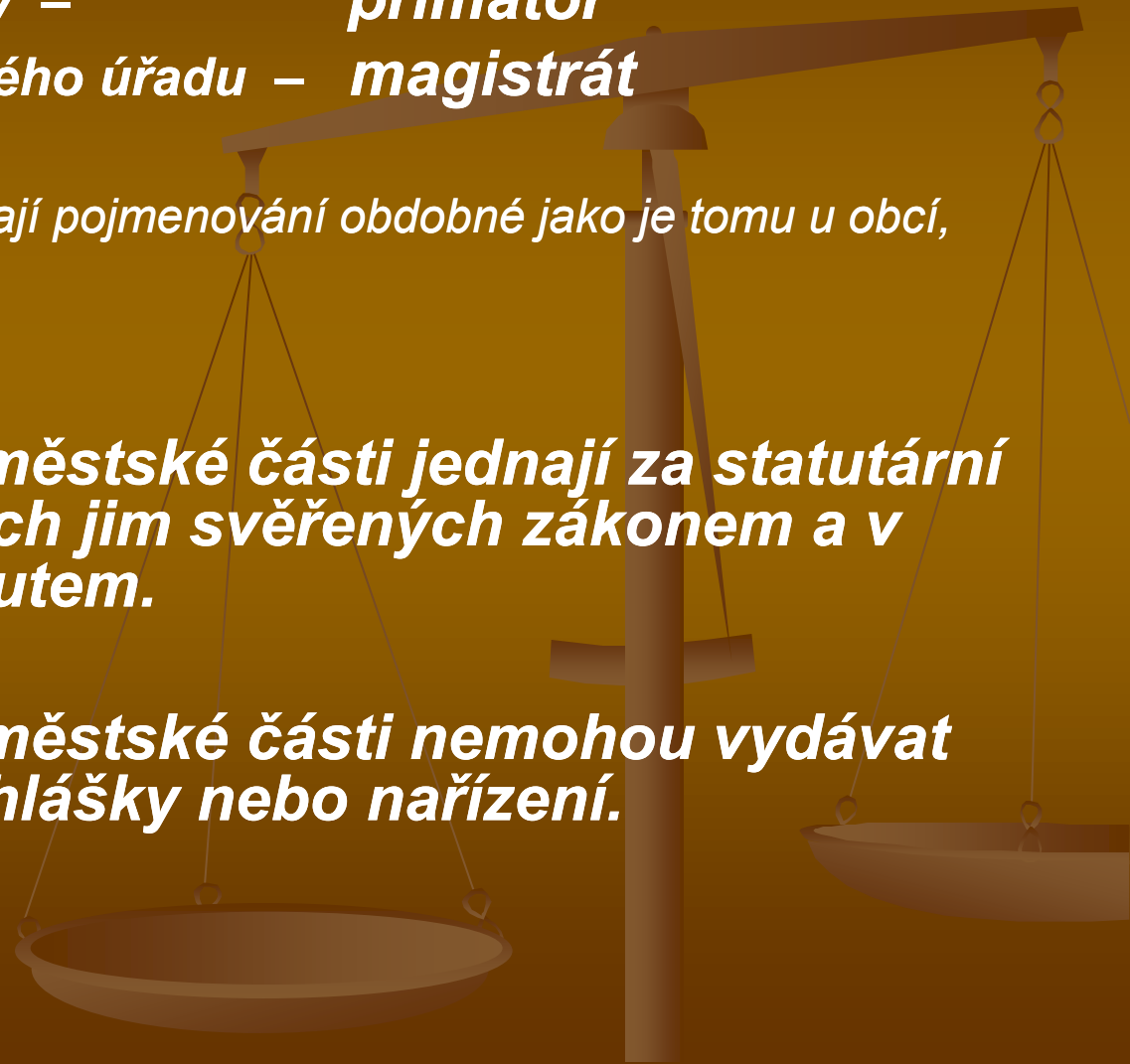
■ **Na úrovni statutárního města vystupují**

- **namísto starosty – primátor**
- **namísto městského úřadu – magistrát**

- **pozn.: ostatní orgány mají pojmenování obdobné jako je tomu u obcí, resp. jiných měst**

■ **Městské obvody a městské části jednají za statutární město v záležitostech jim svěřených zákonem a v mezích zákona statutem.**

■ **Městské obvody a městské části nemohou vydávat obecně závazné vyhlášky nebo nařízení.**

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

■ Městské části

- Z hlediska samosprávného se hlavní město Praha člení na 57 městských částí, jejichž postavení a působnost je stanovena Zákonem o hlavním městě Praze a Statutem schvalovaným zastupitelstvem hl. m. Prahy

■ Správní obvody

- Některé působnosti státní správy, které zákony přenášejí na město Prahu, Statut dále přenáší na 22 městských částí (Praha 1 - Praha 22), které tyto přenesené působnosti vykonávají i pro další městské části přidělené do jejich správního obvodu.

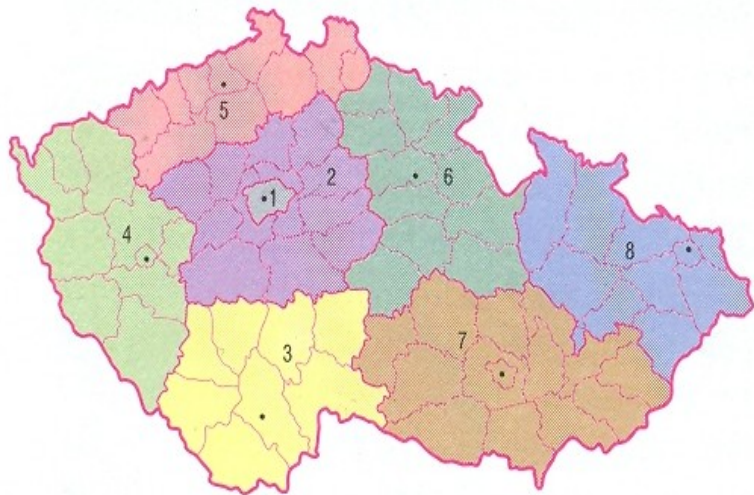
■ Územní členění státu: městské obvody

- Stále trvá i rozdělení na 10 městských obvodů. Platí od r. 1960 shodně s vymezením okresů a původních krajů. Dosud jsou z nich odvozeny obvody soudů, policejních ředitelství a České pošty.

KRAJE

- **v ČR stále platí a nebylo zrušeno**
krajské uspořádání z r. 1960, podle zákona
č. 36/1960 Sb., ve znění pozdějších předpisů (bez
vlastních orgánů tzv. všeobecné územní správy) - 7 + 1
- **dále krajské samosprávné uspořádání ve smyslu**
ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření
vyšších územních samosprávných celků a o
změně ústavního zákona České národní rady č.
1/1993 Sb., Ústava České republiky - účinnost
deklarována od 1.1.2000, fakticky později (s vlastními
orgány tzv. všeobecné územní správy, obdobná struktura i
koncepce jako u obcí) - 13 + 1

ÚZEMNĚSPRÁVNÍ ČLENĚNÍ 1960–1990

8 krajů, 75 okresů

1. HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	5. SEVEROČESKÝ
2. STŘEDOČESKÝ	6. VÝCHODOČESKÝ
3. JIHOČESKÝ	7. JIHOMORAVSKÝ
4. ZÁPADOČESKÝ	8. SEVEROMORAVSKÝ

ÚZEMNĚSPRÁVNÍ ČLENĚNÍ 2000

14 VÚSC, 76 okresů

1. PRAHA	3. JIHOČESKÝ	7. LIBERECKÝ	11. JIHOMORAVSKÝ
2. STŘEDOČESKÝ	4. PLZEŇSKÝ	8. KRÁLOVÉHRADECKÝ	12. ZLÍNSKÝ
	5. KARLOVARSKÝ	9. PARDUBICKÝ	13. OLOMOUCKÝ
	6. ÚSTECKÝ	10. VYSOČINA	14. MORAVSKOSLEZSKÝ

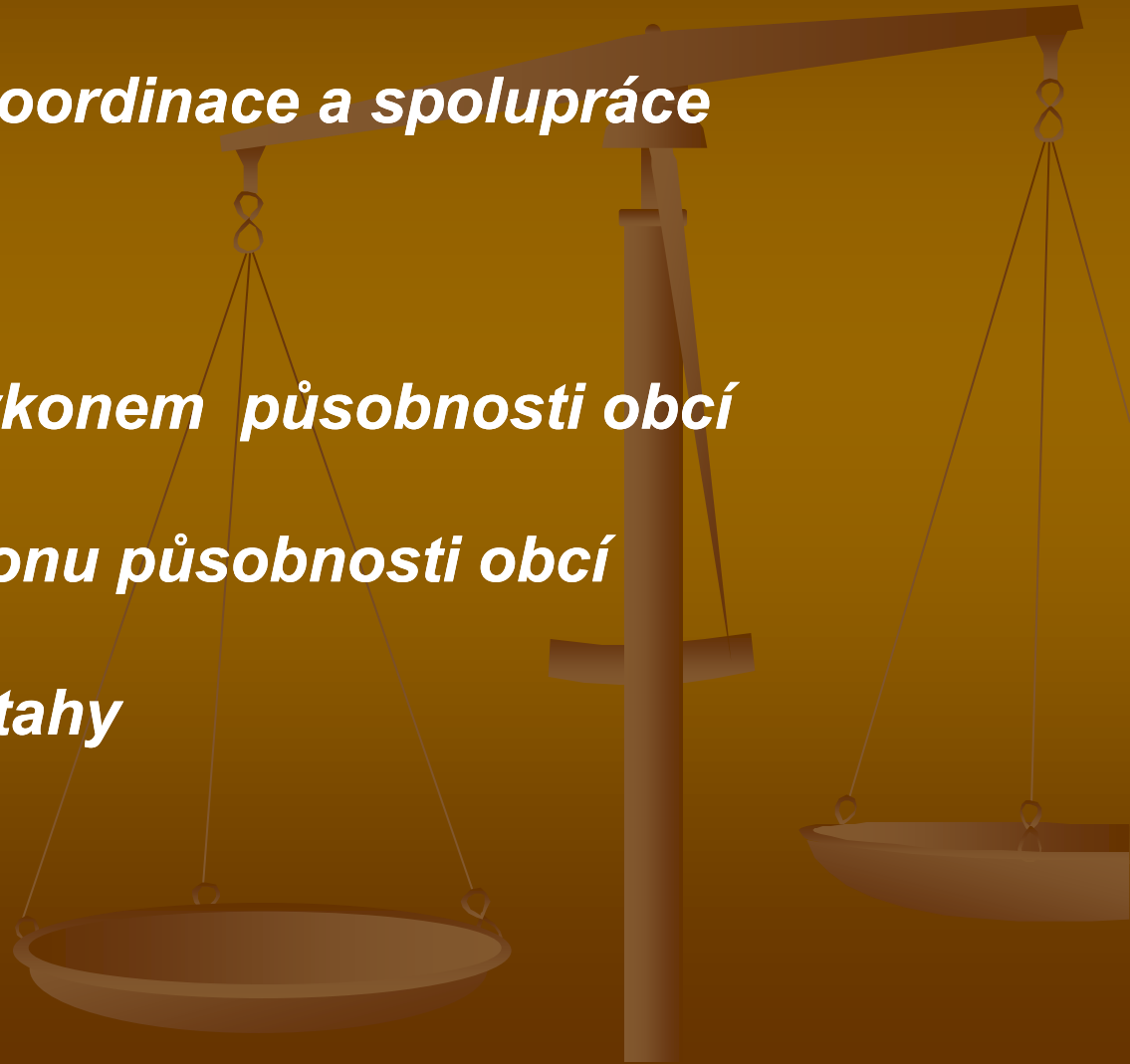
ORGÁNY KRAJŮ, PŮSOBNOST, PRAVOMOC A VZÁJEMNÉ VZTAHY

- **zastupitelstvo kraje**
  - *výbory zastupitelstva*
- **rada kraje**
  - *komise rady*
- **hejtman**
- **krajský úřad** (má ředitele)
  - *odborné odbory a oddělení*
- **zvláštní orgány kraje**

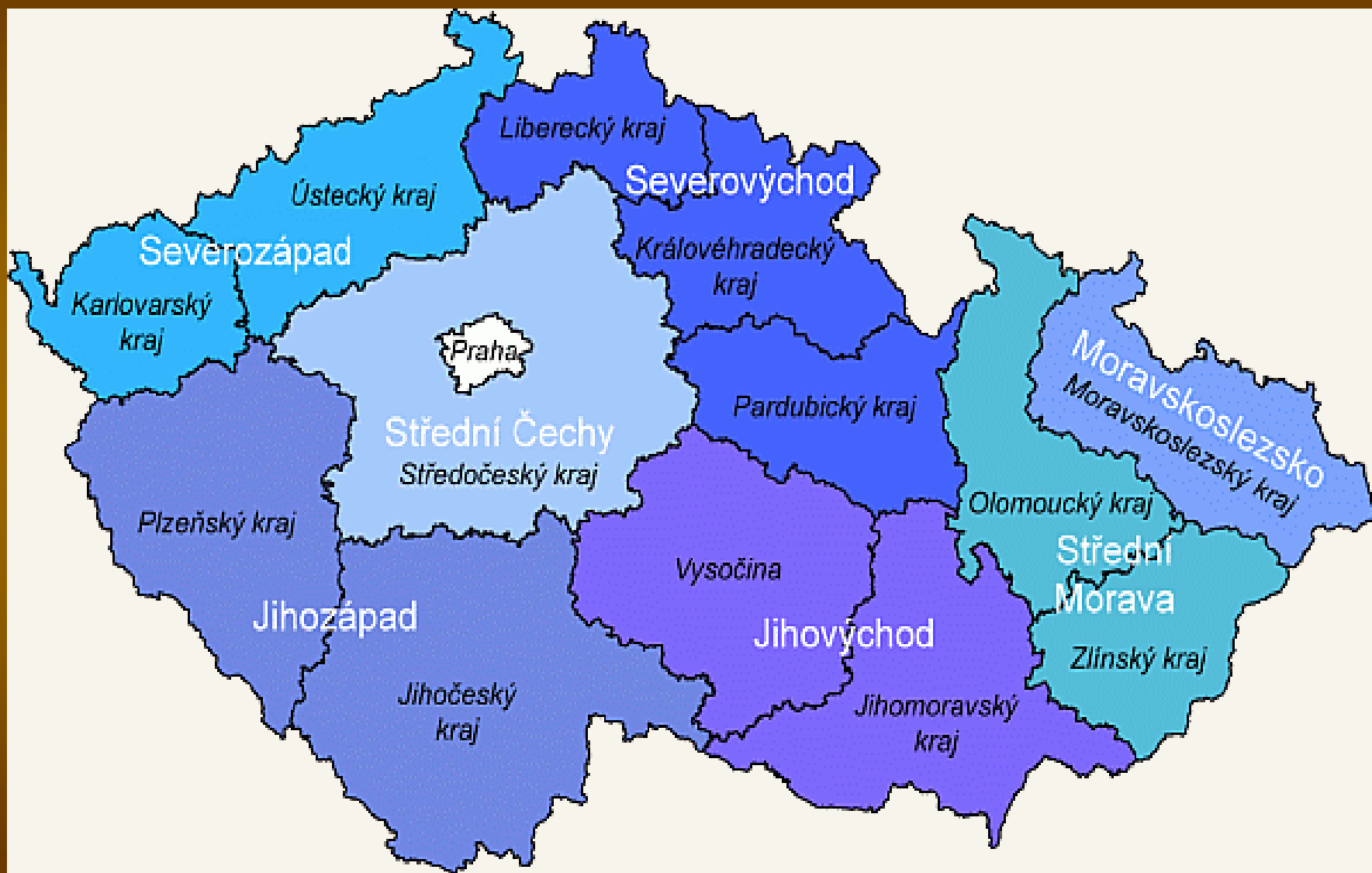
VZTAHY OBCÍ A KRAJŮ

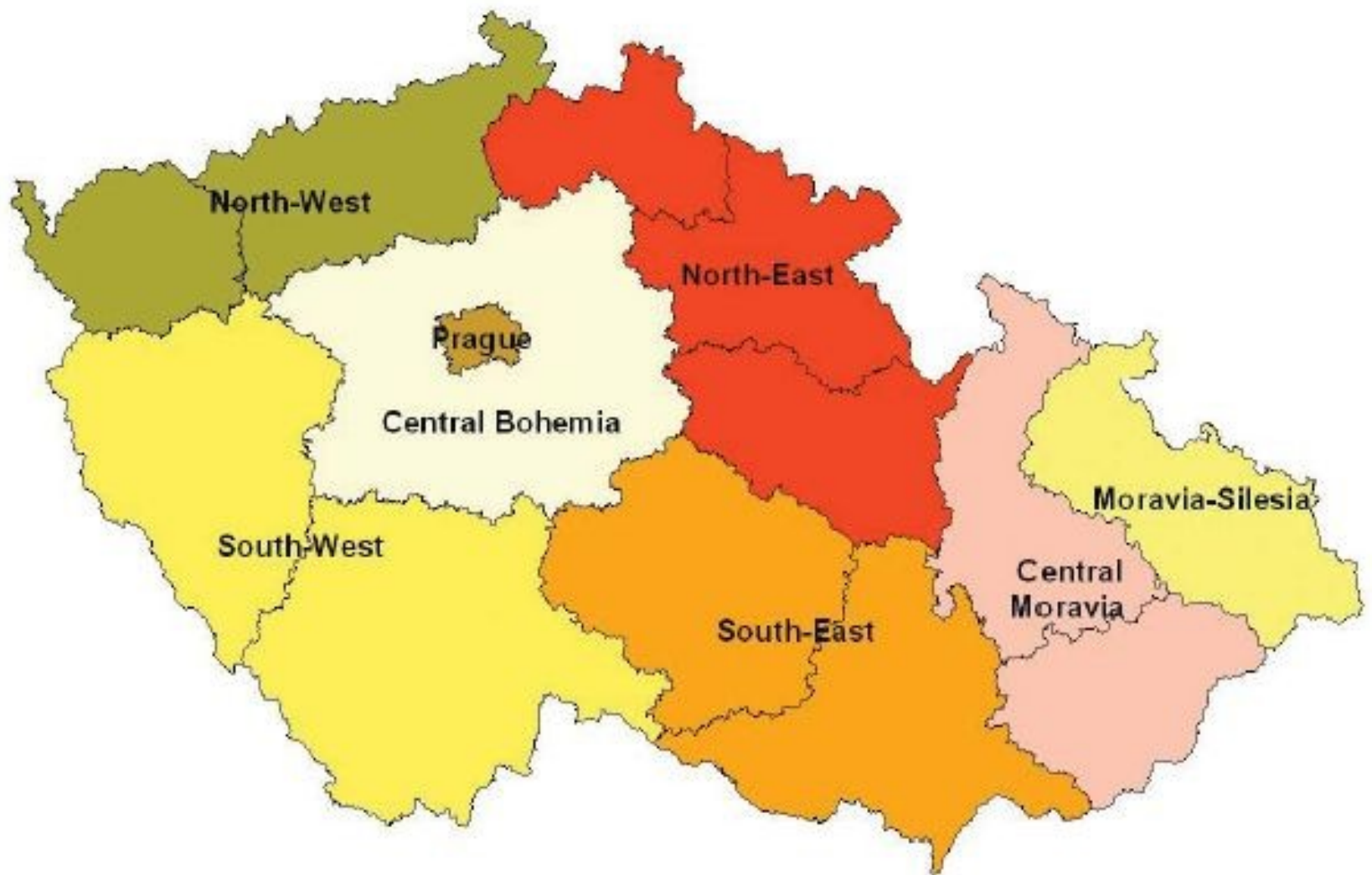
- *kooperace, koordinace a spolupráce*
- *vztahy řízení*
- *dozor nad výkonem působnosti obcí*
- *kontrola výkonu působnosti obcí*
- *instanční vztahy*

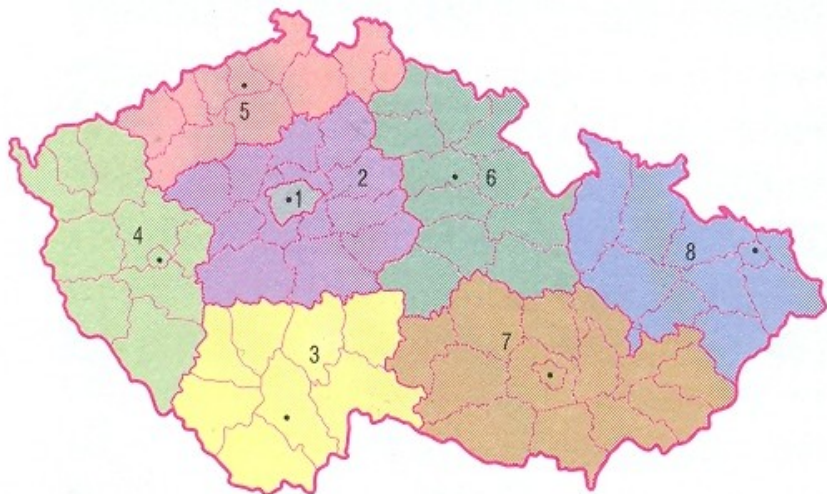
EXKURS – REGIONY SOUDRŽNOSTI (NUTS)

- *členění ČR zapadá do klasifikace NUTS (zkratka La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) v rámci Evropské unie*
- *NUTS - statistické jednotky pro potřeby Eurostatu a dotační politiky*
- *návrh členění ČR (NUTS 1 až 3) schválen v lednu 1999*
  - *Usnesením vlády České republiky č. 707 ze dne 26. 10. 1998 návrhu na vymezení územních jednotek NUTS v ČR.*
  - *Dopisem ze dne 22. 1. 1999 sdělil generální ředitel Eurostatu, že po Eurostat přijímá návrh na regionální členění České republiky (jedna územní jednotka na úrovni NUTS 1, 8 jednotek na úrovni NUTS 2 a 14 jednotek na úrovni NUTS 3).*
- *úroveň NUTS 1 zahrnuje celou ČR*
- *úroveň NUTS 2 slučuje některé kraje (8 jednotek, resp. oblastí)*
- *úroveň NUTS 3 je totožná s kraji*
- *dále*
- *úroveň NUTS 4 byla totožná s okresy*
- *úroveň NUTS 5 byla totožná s obcemi*

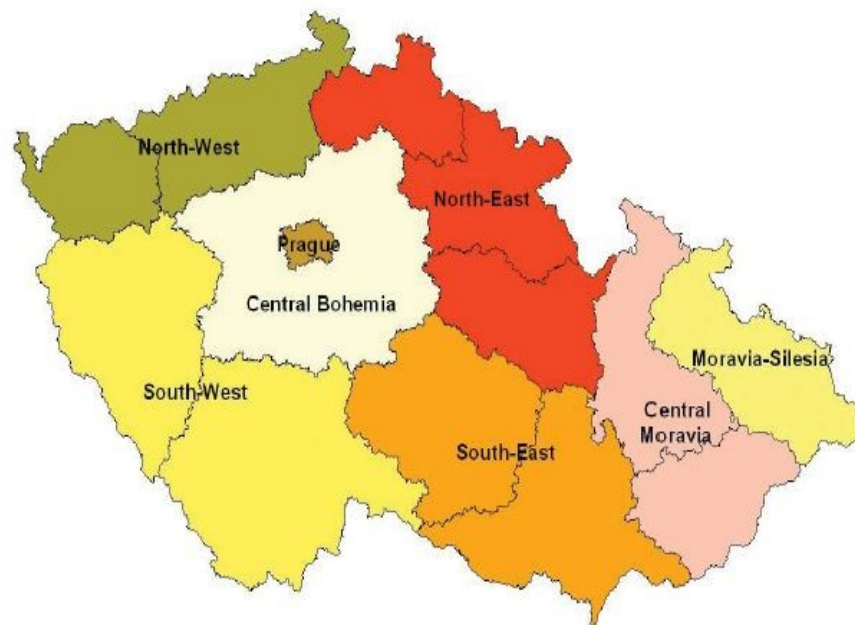

ÚZEMNĚSPRÁVNÍ ČLENĚNÍ 1960–1990

8 krajů, 75 okresů

1. HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	5. SEVEROČESKÝ
2. STŘEDOČESKÝ	6. VÝCHODOČESKÝ
3. JIHOČESKÝ	7. JIHOMORAVSKÝ
4. ZÁPADOČESKÝ	8. SEVEROMORAVSKÝ

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

